

ישעיהו א י-לא

בכל המזרח הקדום בתקופה ההיא התפשה שיש לדאוג לחלשים היא לא מובנת מאלה. ישעיהו מדבר בפסוקים האלה על צדק חברתי, בניגוד לרוב הנבואות(של ישעיהו ושל שאר הנביאים) שמדברות על עבודת האל. ישעיהו פונה לאריסטוקרטיה. הוא מתאר את הצביעות שלהם, את זה שהם מקר-יבים קורבנות ועולים לבית המקדש בזמן שהם לא דואגים לחלשים ולא עושים משפט צדק. הנביא קורא לעם להתמקד בעזרה לחלשים, לא בקורבנות.

מי בכלל כתב את ספר ישעיהו?

בתנ"ך יש 3 קטגוריות של נבואה. הקטגוריה הראשונה שייכת למשה רבנו, שדיבר עם האל בצורה מיוחדת. הקטגוריה השנייה היא הנביאים הראשונים, שעשו ניסים כדי להוכיח את דבריהם. הקטגוריה השלישית היא הנביאים האחרונים, שלא היתה להם יכולת לעשות ניסים, ולמעשה כל היכולת שלהם להעביר לעם את המסרים הנבואיים היתה ממש מוגבלת. כל מה שהם יכלו לעשות כדי להעביר את המסר היה מעשים סמליים - ירמיהו שם על עצמו עול כדי לבטא את השיעבוד, יחזקאל צם כדי לבטא את הבצורת וכו'. אנחנו לא יודעים הרבה על הנביא ישעיהו. אנחנו יודעים שלאביו קראו אמוץ, ושהיו לו שלושה בנים - "שאר ישוב", "עמנו אל", "מהר שלל חש בז". לא ידוע אם הוא באמת קרא לבנים שלו כך(ואם זה היה רק חזון), אבל אם נניח שכן - הוא השתמש בשמות של הבנים שלו כדי לתת נבואות, להעביר את המסר.

אבל מי בעצם כתב את הספר?

על פי דברי הגמרא שמצויים בידינו, מי שכתב את ספר ישעיה זהו חזקיה וסיעתו(יכול להיות צאצאיו, יכול להיות בית המדרש שלו(שהיה קיים כמה דורות), סופרי החצר שלו). הגמרא אומרת שהנביא קנה לעצמו מעמד באמצעות ההסתכלות הרטרופקטיבית(הסתכלות לאחור) על נבואותיו. כלומר לא בטוח שכשישעיהו נתן את נבואותיו הוא קיבל הכרה. ספר ישעיהו נמצא במגילות קומרן, שמתוארכות לבערך שנת מאה לספירה, כך שהשאלה היא כמה מאות שנים לקחו עד שספר ישעיהו נכנס לקנון התנ"כי.

חלוקת הספר

אמנם זהו ספר מבולגן, אבל בכל זאת יש חלוקה בסיסית. בחלק השני - פרקים מ-סו - יש נבואות שונות לגמרי מאלו שב39 פרקים הראשונים, שבהם יש נבואות נחמה, ויש חוקרים שסוברים שמדובר בנביא אחר. את החלק הראשון אפשר לחלק ל4 חלקים:

א-יב	עוסק במסרים נבואיים, רובם תוכחות, קצת נחמות.
יג-כז	בעיקר משאות לגויים. משאות ולא נבואות - כי זו לשון הנביא. יש שם גם חזיונות.
כח-לה	קריאות הוי - כלומר נבואות צער

לז-לט סיפור היסטורי על מערכת היחסים בין ישעיהו וחזקיהו.